

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. . . 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN:

15 cent de regel.

behalve 35 cents zegel

ITALIE.

ROME 12 augustus. Na de ernstige aandoeningen van geheel een volk volgt gewoonlijk de vervoering der meer ligtzinnige beleving. Men ziet te Rome niets anders meer dan vergulde knopen *à la Pius IX*, *dassch*, *oprasels*, waarjers alles is *à la Pius IX*. Die vervoering heeft zich niet bij ma. pauselijk staten bepaald; al de volken van *Italia* deden in de vreugd zijner troonsbeklimming en hebben met de meeste blijdschap de eerste daad zijner regering begroet. Zijn naam zweeft op alle lippen, alle herten, alle ginsederen zijn voor hem. Hij regeert nog slechts twee maanden en reeds is hij magtig in Italie, dan Napoleon in al zijn *staten*.

Te midden dier algemeen toevlucht, weet echter Pius IX zijn toestand naar waarheid te beschouwen. Zijn *aanziht* heeft hem alle moeilijkheden, alle *hindernissen* dien vooruitzien; zijne standvastigheid zal ze overwinnen en zijne wijsheid zal de door hem beoogde hervormingen weten tot stand te brengen.

Wanneer wij, bij al die schitterende *handelingen* voegen de *gebeden* welke hij van God ontvangen heeft, en welke wij bij al zijne doordachtige voorgangers aantreffen, dan is ons *verlangen* volmaakt. Inderdaad, elken dag brengt de H. *mis*, van *waar* is het gebed door *alvoren* het H. *Missar* en *de* *daggen*. Tot dankzegging hoort hij nog *teene*, *en* bij zijn bidden der getijden voegt hij *teene*, *en* in het gebed doorgebracht, voor het *avondmaal*. Zijne loopbaan, zijn karakter, zijn *verkiezing*, de *aanvang* zijner regering, alles *beveelt* dat God met hem is. Machiavel heeft ergens gezegd, dat men de volken regeert door *dwang* of door *liefde*. Pius IX heeft bij den *aanvang* zijner regering getoond, dat God *aan*, *voorzich* heeft, om door de *liefde* een groot *geloof*, *uittebeven*.

Ik zou *veel*, *niets* mede te deelen hebben. Ik zal mij *beden*, *echter*, *dat* weinig bepalen. De vijanden der *jeuiten* hebben getracht het gerucht te doen opgaan dat de H. *Vader* tegen de Sociëit van Jesus ingenomen was. Dit is *ontwaar* en om er van de *overtuigen*, zal het *genoeg* zijn te weten dat Pius IX voor zijne *verkiezing* wilde, dat de *jeuiten* die door *Ioala* kwamen aan zijne *tafel* zenden aanzitten en in zijn paleis *huizesten*; hij zoekt alle gelegenheden om hen te gebruiken in zijn *biaden*, *woorde* *zendingen*, de *retraste* en andere godsdienstige oefeningen. Indien hij minder prijs gesteld had, om aan de kinderen van dien grooten stichter een bewijs zijner *achting* en *liefde* te geven, zou hij op den feestdag van den H. Ignatius niet *ondanks* de *vermoeyentissen*, welke hij sedert eenige dagen verduurde, gekomen zijn om de *mis* voor het altaar des heiligen te hooren; hij zou na de hem aangeboden *ververschingen* aangenomen te hebben, de kloosterlingen van *Gasu* en al de *Jeuiten* van de overige *huizen* te Rome niet tot *den* *voet* toe gelaten hebben. Overigens, de *jeuiten* laten geene gelegenheid voorbijgaan, om hunne

gelooftheid voor den stedsheer van Jesus Christus aan den dag te leggen. Voor de opening van het conclave sprak ik met twee assistenten van den E. P. Generaal en vernam ik uit hunnen mond de verhevene hoedanigheden van den kardinaal Mastai, wiens verkiezing hij vurig wenschten.

Het decreet van amnestie werd door den *Diario di Roma* eerst medegedeeld nadat het in al de straten van Rome aangeplakt was. Doch om dat blad te straffen voor de vermelding van de reeds geschiedkundig stuk heeft het napelsch gouvernement de toegang van dat blad, op alle punten van deszelfs grondgebied verboden. Het volk van Napels mag zoo veel het wil, de proclamatie van het oostenrijksch gouvernement of de ukasen van Keizer Nicolaas, vooral sedert zijn bezoek te Palermo, lezen, maar het mag niet weten wat de Paus zegt, noch welke taal hij tot zijne onderdanen voert. *Caveant consules*.

Men weet reeds dat de Kardinaal Seraphini zijn ontslag genomen heeft. Men spreekt ook in ernst van dat des Kardinaals vicaris, Z. Em. den Kardinaal Patrizzi.

PISA 17 augustus. Men ontvangt van onderscheidene zijden bedrcevende tijdingen over de gevolgen van de aardbeving. Het zijn 38 dorpen Luciana, Lorenzona en Orliano die het meest schijnen geleden te hebben. In het laatste zijn al de huizen, ten getale van 130, de kerk daaronder begrepen, ingestort. Vele menschen zijn verpletterd, een aantal gekwetst. Gisteren avond zijn in het gasthuis van Pisa 62 personen gebracht tot die plaatsen behoorende. Heden kwamen nog een aantal karren binnen, beladen met ongelukkige slagtoffers dier ramp. Het gasthuis van Livorno is insgelijks opgevuld met gekwetsten.

De aardbeving heeft ook vele schade aangerigt te Voterra; een gedeelte van het fort is ingestort en 8 menschen zijn onder de puinen bedolven. Men zegt dat de schok ook vrij hevig is geweest te Piombino en te Civita-Vecchia.

MIL.

De methodistische zendingen in Armenia, zie een kroonijc van martelie willende vliechten, hebben zich onlangs over hunnen toestand beklagd bij den engelschen ambassadeur te Konstantinopel. Deze heeft na gedane nasporingen, bevonden dat het personeel dier missie niet anders bestaat dan uit bankroetiers en regterlijk gevonnissen, die onder den mantel des zondelings eene schuilplaats gezocht hebben. Daarenboven is geloken dat zij hunne afzenders bedriegen door gesmeedde lijsten van bekeeringen en dat de neophyten waarmede zij eene schijn van Kerk opgerigt hebben, het getal van zeventig zielen niet overtreffen, daaronder begrepen de vrouwen en kinderen, en die allen noch bestaan, noch eigendommen bezitten, maar alleen uit den onderstand der missie leven. Deze ontdekkingen hebben het den *beijders* van het methodismus doen berouwen dat zij hunne toevlugt genomen hebben tot de *gedien* hunner legatie.

ZWITSERLAND.

Eenige zwitsersche en duitsehe dagbladen deelen het memorandum mede, hetwelk het zwitsersch episcopaat gemeenschappelijk aan den Landdag ingediend heeft, tot herstel der kloosters in Argau en in het algemeen tot het verkrijgen van meer afdoende maatregelen ten voordeele der vrijheid van de Kerk. Dit stuk, in het latijn geschreven, eindigt volgenderwijs:

« Wij vragen gindelijk dat de regten der Kerk gehandhaafd worden en dat daar, waar de eendragt tusschen Kerk en Staat niet meer aanwezig is, dezelfde hersteld worde, en daar, waar zij bestaat, zij niet worde gestoord. Het catholijk volk stoort nooit en is niets de regten der protestanten, men handele ook zoo jegens hetzelfde. Alleen de eerbied voor de wederkeerige regten kan den vrede in de staten behouden: alleen de eendragt tusschen Kerk en Staat kan de ware vrijheid des menschen en zijn geluk hier beneden verzekeren; zonder haar verstaat de gelijkheid zonder haar kwijnt alle vrijheid. Onze herderlijke pligt heeft ons dit verloop voorgeschreven en wij twifelen niet, of een wijs besluit van het hoogst federaal gezag zal een einde komen maken aan al de grieven welke wij openleggen.»

Dit stuk hetwelk de dagteekening draagt van 20 juni heeft veel indruk gemaakt op allen, die in Zwitserland nog waarde hechten aan rechtschapenheid en lojaleit.

Ten spijte van het berucht *conclusum* van den landdag van 31 augustus 1843, waarbij de zaak der kloosters van Argau van de toekomstige agenda verwijderd zou blijven, zal dit vraagstuk niet ophouden zich jaarlijks op denzelfven te vertoonen, onder den naam van verzoekschriften, en deze zullen meer en meer eerbied wekken. Dit jaar, behalve het gezamenlijk memorandum der bisschoppen en abten, zijn verzoekschriften ingekomen van cantons, die er nog geene ingezonden hadden. Zoó heeft Appenzell 2,500 ondertekenaars, Bazelland omstreeks 600 opgeleverd. In Friburg heeft elke gemeente haar verzoekschrift opgezonden. Lucern telt 17000 ondertekenaars, allen hoofden van huisgezinnen. St. Gallen 13000. De rector Meyenberg, van het canton Argau, heeft twee verzoekschriften der catholijken van dat canton medegebracht, ondanks de drukking, waaronder zij leven; deze verzoekschriften zijn bekeerd met 10,000 handteekeningen van moedige burgers. In den sichts een greintje rogtvaardigheid, of althans van zonde staatkunde, op den landdag te verkrijgen, zou zoo een zamenleving van verzoekschriften eenigen indruk te weeg brengen, maar het radicalismus kent niets dan het *volk* van Luther: *Sit pro ratione voluntas*.

DUITSCHLAND.

— Uit Weenen meldt men dat het keizerlijk gouvernement bepaaldelijk aan de protestantsche gemeenten van het keizerrijk verboden voortaan eenige gift of ondersteuning te vragen van het Gustaaf-Adolf genootschap. Al de

handelingen van het genootschap, leden daarvan hebben dezelfde aanvallend karakter tegen de catholieke Kerk in het duidelijkst daglicht gesteld; en men heeft overigens begrepen dat de geschiedkundige herinneringen, welke verbonden zijn aan de nagedachtenis van den grooten verwoester van Duitschland, die de leden van keizer Ferdinand II zoo wroedelijk geteisterd heeft, reeds genoegzaam zijn, om de oostenrijksche monarchie achterdocht te doen opvatten tegen een genootschap, hetwelk zich onder de bescherming van zoodanigen naam plaatst.

— Indien men geloof mag hechten aan eene correspondentie van de grenzen van Gallicie, zouden de hoeren van de omtreken van Wolga en Dembstan in opstand gekomen zijn, op aanhaling van eenen joodschen zending en zich meester gemaakt hebben van het kasteel Wolga, dat zij geheel verwoest zouden hebben. Dadelijk zijn troepen tegen die dolzinnigen uitgezonden, die de vlucht hebben genomen, met achterlating van 26 gevangenen. Deze tijding zou den schrik onder de eigenaren der omliggende landstreken verspreid hebben, die te Tarnow en in de andere naburige steden eene schuilplaats zouden gezocht hebben.

DRESDEN 20 augustus. Het is thans zeker dat de heer van Koerneritz, minister van justitie, vervangen zal worden. Hij zal echter voorzitter van den raad zonder portefeuille blijven. Zijn opvolger is de heer van Carlowitz.

GROOTHERTOGDOM BADEN. Na de stormachtige beraadslagingen over de vrijheid van drukpers, over de aangelegenheden van de hertogdommen Sleeswijk en Holstein en over de afgescheide catholijken, heeft onze Tweede Kamer de rustige behandeling hervat van onderwerpen, die minder de algemeene belangstelling tot zich trekken. In de zitting van den 17 is echter een gewichtig voorstel aangenomen bij gelegenheid der behandeling van de begroting der posten: namelijk de wensch dat het gouvernement zich met de overige Staten van den Duitschen Bond versta om een eenvormig brievenpost voor geheel Duitschland in te voeren. De commissie van het budget had ook voorgesteld om de tegenwoordige taxa voor geheel het groothertogdom op 3 kreutzers vast te stellen, maar het gouvernement verklaard hebbende, dat deze vermindering aan de schatkist een nadeel zou toebrengen, dat op geene andere wijze kon vergoed worden, heeft de Kamer zich ditmaal aan dezelve zijde geschaard.

Het Sleeswijk-Holsteinsch vraagstuk houdt bij voortdaring de gemoeiden bezig. Het eenparig votum der Tweede Kamer heeft, zoo als reeds bekend is, weerklink in de Eerste Kamer gevonden. Deze heeft met eenparige stemmen zich vereenigd met het adres aan den groothertog, hetwelk door de tweede was aangenomen.

Heden den 22 heeft de Tweede Kamer het volgende voorstel aangenomen van de heeren Welker en Peter, betrekkelijk de gedeputeerden Izstein en Hecker. De groothertogelijke regering wordt verzocht aan het pruisisch gouvernement te verklaren, dat de maatregelen genomen ten aanzien ten gedeputeerden Hecker en Izstein, wien het verboden is in de pruisische Staten te verblijven, beschouwd worden als eene krenking der regten, die het federaal verbond aan de badensche burgers gewaarborgd en als eene groote belediging jegens den Badenschen Staat. Daarom hoopt de Kamer dat het gouvernement al de kracht zal aanwenden, waartoe het in staat is, om de intrekking dier maatregelen te verkrijgen.

PRUISSEN. Indien men zich een juist denkbeeld wil vormen van de pruisische regtvaardigheid jegens de catholijken des koninkrijks, zal het genoeg zijn een oog te werpen op de verdeling der theologische leerstoelen aan de twee universiteiten van Bonn en Breslau, daarbij niet vergeetende dat de

reeds eene catholieke leerstoel is, en het genootschap nement zich gehaast heeft er eene gemengde universiteit van te maken, hetgeen het met geene andere protestantsche universiteit gedaan heeft.

De catholieke theologische faculteit te Bonn telt drie zevente hoogleraren, twee buitengewone en twee bijzondere onderwijzers. In Breslau telt de catholieke theologische faculteit vier gewone en een buitengewoon hoogleraar voor 211 studenten die de lessen volgen. De protestantsche faculteit daarentegen heeft zes gewone hoogleraren, drie buitengewone en twee bijzondere onderwijzers voor 71 kandidaten der evangelische godgeleerdheid. Nog valt hier ook te merken, dat deze veel ruimer bezoldigd worden, dan de catholijken, onder voorwendsel dat zij vrouw en kinderen te onderhouden hebben.

ENGLAND

LONDEN 26 augustus. Heden is te Foreign-Office een cabinetraad gehouden, waarin het opstel is bepaald van de koninklijke redevoering tot prorogatie van het parlement.

De *Standard* verzekert op nieuw uit eene goede bron te weten dat het Engelsch ministerie het voornemen heeft het Parlement te ontbinden. Hij voegt er bij dat de algemeene verkiezingen in de eerste dagen van oktober zullen plaats hebben.

— Een verslag van het hoogste belang is aan het Parlement ingediend; namelijk de vergelijkende staat der beweging van de engelsche scheepvaart sedert 1821 tot 1845. Deze staat kan doen zien welke onbegrijpelijke ontwikkelingen de zeehandel van Engeland in de laatste 25 jaren ondergaan heeft, men zal er over kunnen oordeelen door de vergelijkende opgave van het eerste en het laatste jaar van dit tijdsbestek. In 1821 zijn in de havens van Engeland binnengeloopen 9,201 schepen, metende 1,520,104 tonnen, het getal der uitgezeilde schepen bedroeg 8,464 met 1,420,440 ton. In 1845 zijn binnengeloopen 19,562 schepen met 4,185,273 ton, en uitgezeild 19,054 schepen met 4,134,387 ton. Van 1821 tot 1845 is dus de vermeerdering van ingekomene schepen geweest 10,361 en 2,665,169 ton en voor de uitklaringen 10,500 schepen en 2,713,947 ton.

IRLAND

De laatste vereeniging van het repeal-genootschap heeft niets belangrijks opgeleverd. Niettegenstaande de tegenwoordigheid van O'Connell was de vergadering niet talrijk. In zijne redevoering heeft O'Connell zijn genoege te kennen gegeven, dat de overgrote meerderheid der repealers met hem was tegen de voorstanders van het materieel geweld. Ditmaal heeft de bevrijder geen tegenspraak gevonden in den blaam, welken hij op nieuw over het Jeugdig Ierland in dezelve aanvoorders nitgestort heeft.

— Uit Dublin verneemt men den dood van Dr. Lindsay, anglikaanschen bisschop van Kildaire. Dit bisdom getogen in eene geheel catholieke landstreek, alwaar het dus gansch nutteloos was, bragt aan zijnen titularen een inkomen op van 6,000 piast. (72,000) welke onder den naam van tienden en opbrengsten van allerlei aard aan de aangehorige catholieke bevolking van zijn zoogenaamd bisdom afgeperst werden. Dit bisdom behoort onder de geringen, welke door eene onlangs aangenomen wet afgeschaft zijn; doch de Lindsay dezen zetel gedurende 42 jaren bekleed hebbende, zoo heeft deze *vincure* Ierland verarmd met eene som van 6,024,000 piast.

— Men leest in de *Free Press Journal* van gisteren dat wij waken de trekking van ons dagblad om de gewichtige tijding mede te deelen dat het Hof van Rome de bill der Iersche collegien veroordeeld heeft.

Het vergevorderde uur, waarop wij deze tijding ontvangen, heeft ons in eenige bijzonderheid te treden, maar wij kunnen, naar de zekerste in-

lichtingen, mededeelen, dat het college der kardinalen, na alle stukken onderzocht te hebben, zonder aarzeling en met eenparigheid van stemmen bepaaldelijk de afkeuring van den maatregel des governments uitgesproken heeft.

SPANJE

MADRID 22 augustus. Men verzekert dat op het doof den generaal Narvaez gevraagd werd om naar Madrid terug te keeren, door het ministerie nog geen besluit genomen is en dat deze vertraging met eene weigering gelijk staat.

Een brief uit Lissabon meldt, dat de generaal Iriarte eerstdaags naar Engeland sloop zal gaan. Men verzekert daar bij dat het portugeesch gouvernement aan ons cabinet eene nota heeft overhandigd, waarbij de terugzending van den graaf de Thour verzoekt wordt.

De heer Gonzales Bravo wordt den 26 te Madrid verwacht; men weet nog niet wie hem vervangen zal; men spreekt van den heer Ayllon.

Men verzekert dat de ministers dezer dagen bijeen zijn gekomen om over het huwelijk der koningin te raadplegen. De dagbladen verzekeren steeds eenparig, dat de infant don Francisco van Assisie de gemaal der koningin worden zal en beschouwen hem als dengene, wiens candidaatschap het meest overeenkomt met de wenschen en behoeften der spansche natie.

— 23 augustus. *El Espanol* meldt dat de saak gelastigd bij den H. Stoel eene geheime audientie bij den H. Vader aangevraagd heeft, om over de spansche aangelegenheden te onderhandelen.

— Men zegt dat het gouvernement voornemens is de onde Cortes bij een te roepen tegen den 6 september om aan dezelve verslag te geven van eene zaak van het hoogste gewigt, namelijk het huwelijk der koningin.

FRANKRIJK

PARIJS 27 augustus. Gisteren zijn voor het hof der Pairs de debatten in de zaak van Henry gesloten. Het einde derzelve leverde een wonderling incident op: de vraag werd gesteld of de pistolen, waarvan Henry gebruik had, geladen waren, ja of niet. Hierover blijft nog altijd twijfel ontstaan. De president de debatten voor gesloten verklaard hebbende, werd het publiek uit de zaal verwijderd; na deliberatie van eenige minuten werd door den voorzitter aangekondigd, dat het arrest den volgenden dag zou uitgesproken worden.

— Van den 26. Gisteren avond werd het hof der Pairs uitspraak gedaan in de zaak van Joseph Henry, die den 20 juli op den Koning der Franschen geschoten heeft. De beschuldigde is tot levenslangdurenden dwangarbeid veroordeeld.

— Al de verschillende deelen der oppositie hebben eenparig besloten den heer Odillon Barrot tot het voorzitterschap der Kamer te benoemen.

— De meeste bureaux der Kamer hebben een einde gemaakt met het onderzoek der betwiste verkiezingen. Nog slechts drie moeten bijgevoerd, om een bepaald besluit te nemen.

— Een dagblad beweert dat de sprak is het gront-aanbeveenterschap is gesloten. Men noemt Mgt. Marlot, vroeger bisschop van Orleans, als aartsbisschop van Tours, als zulke met die waardigheid bekleed worden.

— Het onderzoek door het hof van Douai ingesteld tot het ongeluk van Campoux, is op den vrijdag voor de hof van beschuldiging bevestigd geworden. Een tegenwoordig naar de regbank van Rijsel, om veldaan correctioneel te regte zinn, reponsten de heeren Petiet, hoofdingenieur der spoorbaan, Howell, inspecteur van den trein, Dutilleul, Balbus, machinisten. De gronden van beschuldiging berusten op overtrekking van de reglementen op de spoorwegen, om den manslag door onvoorzichtigheid te bewijzen.

— De heer Demandry, gedeputeerde van Douba heeft op het bureau van den president der Kamer

een voorstel nedergelegd, strekkende om den in-
houd op het zout met 20 c. per kilogramme te ver-
minderen.

Men herinnert zich dat de Kamer, in hare laat-
ste zitting, deze vermindering heeft aangenomen
met 240 stemmen tegen 26.

— Uit Parijs schrijft men aan den *Courrier de
Paris* dat het ontwerp der expeditie tegen Madag-
ascar hervat is. Men verzekert zelfs dat reeds on-
verschiedene handelshuizen te Havre, waarmede
het gouvernement gewoonlijk zaken drijft, ver-
wittigd zijn geworden zich gereed te houden tot
het doen van leverancien en vervoeren naar die
Streken.

— Wij lezen in *l'Ami de la Religion*: Een
brief uit St. Petersburg meldt dat keizer Nicolaas
de graaf Blandoff naar Rome gezonden heeft als
 buitengewoon commissaris, belast, om met den
Stoel te onderhandelen over de catholijke aan-
legenheden in Rusland en in Polen. De brief
voegt daarbij, dat de russische onderhandelaar
vergezell zal zijn door den heer Hubs, een rechts-
geleerde die zeer ervaren is in het kerkelijk regt
en aan het ministerie van binnenlandse zaken,
afdeeling vreemde eerediensten geplaatst. De heer
Hubs gaat daarenboven door voor een ijverig catho-
lijk. Ons voegt het niet te oordeelen over zijne
kunde en gehechtheid aan de Kerk, ofschoon wij
weten dat de gehechte catholijken niet ligt geduld
worden in eene zoodanige betrekking, als hij be-
kleedt. Wat de graaf Blandoff betreft, zijn naam,
zijn titel zelfs, welke hem gegeven is tot beloo-
ning over het aandeel dat hij gehad heeft in den
afval van drie bisschoppen van den grieksch-ver-
tenden kerkregel, zijn te Rome en door geheel
Europa genoegzaam bekend om meer dan twijfel
te mogen opperen over de verklaring, welke de
aangehaalde brief behelst, en volgens welke de
keizer zich thans zeer gunstig gepeild zou tonen
ten voordere der catholijke Kerk in zijn keizer-
rijk. Indien wezenlijk alreeds de gemeede-gesteld-
heid des keizers was, dunkt ons, dat hij zijne keus
voor eene zoo anderszins zending niet op zulk een
persoon zou hebben gevestigd.

NEDERLAND.

SHERTOGENBOSCH 31 augustus.

— H. H. Burgemeester en Wethouders dezer stad
hebben doen afkondigen, dat gedurende de maand
September de stadpoorten des morgens ten 4 ure
geopend, des avonds ten 9 ure op het klinket en
ten tien ure finaal gesloten zullen worden.

— De zitting werd aan den Edel Achtb. heer
Mr. C. J. de Jonge, der arrondissements-regtbank
te Utrecht en heer H. D. Kerkhoven en Haarsteeg,
door de Haarsteegse Harmonie onder de directie
van F. Eckels eene serenade gegeven waarna door
den directeur der Harmonie eene doeltreffende
aanspraak aan Zijn Ed. Achtb. werd gedaan, waarin
het verlangen der Harmonie werd uitspreekt, om
Zijn Ed. Achtbare als beschermers derzelfde te mogen
beziitten; hetwelk door Zijn Ed. Achtb. dan ook
met de meeste minzaamheid werd aangenomen.

— Aan de verschillende kamers van koophandel
is verzoekt het gouvernement mededeeling gedaan,
dat ten einde bij de opening van de eerstvolgende
zitting van de staten-generaal de noodige voordragt
zal worden gedaan, ter verlenging voor den tijd
van zes maanden der wet van 18 december 1845
houdende maatregelen ten bevordering van den
vervoer van levensmiddelen.

— De concessionarissen van den Zeeuwsch-
Limburgschen spoorweg hebben eene nadere wijz-
gingen in de aet van concessie aangevraagd, en
zal dientengevolge het storten van het waarborgs-
kapitaal worden uitgesteld tot dat de definitieve
plans van aanleg zijn ontworpen en goedgekeurd.
Men weet dat men reeds aan het formieren dier
plans ijverig werkzaam is.

— Uit Wansum, hertogdom Limburg, schrijft men
ons dat aldaar op den 26 augustus overleden zijn
Peter Reynen en Helena Janssen, beide geboren te
Oerle, welke in het jaar 1788 gehuwd zijn. Na
eene ouderverbintenis van 58 jaren zijn beide slechts
vijf jaren lang van elkander gescheiden geweest, om
naar Wansum weder voor eeuwig vereenigd te
zijn. Den 29 zijn de schikkingen naast elkander in
een graf bijgezet.

— Bij koninklijk besluit van den 20 dezer, n.
o. 1, is tot commandant der orde van den Neder-
landschen Leeuw beoorderd de luitenant-generaal
adjutant van L. M. in buitengewone dienst J. A. H.
De La Sarra, minister van buitenlandsche zaken.
BRUXE, 26 augustus. De maatschappij tot be-

verdering der toonkunst heeft in hare 17 algemeene
vergadering, gehouden te Amsterdam op 11. maandag,
aan de symphonie door den heer Verhulst ter be-
antwoording harer laatstelijk uitgeschreven prijz-
vraag ingezonden, de groote premie van f 300
in geld toegevoerd, en zulks naar aanleiding van
het deswege door 3 beroemde buitenlandse toon-
kunstenaars uitgebragt gunstig rapport over dien
voortreffelijken muziek-anbeid van onzen landgenoot.

— Men meent op vijf goede gronden te kunnen
verzekeren, dat thans door Z. M. op voorstel van
den minister van financiën, het beheer van sryks
munt te Utrecht definitief is geregeld, en dat
daarbij zeer belangrijke besparingen en bezuinigingen
voor de schatkist zijn tot stand gekomen. Tot munt-
meester is door den Koning bij die gelegenheid
benoemd de heer H. A. Bake, die sedert eenigen
tijd, zoo als bekend is met de provisoene waarne-
ming dezer belangrijke functie was belast.

— Aan een kassierskantoor te Rotterdam is eergis-
teren voorgekomen een Nederlandsch tienguldenstuk,
waarvan de kant was afgesnoed, en eenige bevijsen
van letters, in plaats van de echte woorden: *God
zij met ons*, als kantschrift werdt ingevuld. Het
stuk had door deze schending 55 honderste gram
of nagenoeg 82 cents verloren.

— ASTEN, 26 Augustus. Gister had alhier plaats
de plagtige Prijzafdeeling voor de Elèves van het
Instituut voor Roomsche Katholieke jonge Heeren,
onder het bestuur van den heer F. Hoebens. De-
zelfde werd door vocaal en instrumentaal Muziek
alsmede door eene Dissertatie in vier talen en eene
fransche redevoering over den *Bayre* afgewis-
seld. Genoegelijk was die dag en groot aller terre-
denheid over de jonge Heeren, die uit de verschil-
lende Provinciën onzes Rijks, ja zelfs uit Engeland,
zich in deze Kostschool ter vorming bevinden.

Ingezonden Stukken.

Men herrinnert zich nog, welke sensatie voor
eenige jaren in de Langstraat die beruchte win-
tervertooning in de maand augustus en die nar-
resleeds, op het feest van *O. L. V. ter Sneeuw*
verrekte heeft, en welke verbittering daar uit tegen
een Gaffier van een kantongereg is ontstaan.
Hoe is het dan toch te verklaren, dat men voort-
durend de vreedzame inwoners onzer provincie
blijft tarten, en dat een zood van een kanton-
regter, logé van den ambachtsheer der gemeente,
zich niet onzien heeft, te Oirschot op zondag den
16 augustus, daags na het feest van *O. L. V.
Hemelvaart* de aandacht en de devotie der vrou-
wen aan de openbare bespottling bloot te stellen,
met zich in derzelve kleeding, en zoo als zij ter
heilige tafel naderen, openlijk op straten en we-
gen, en in de herbergen te vertoonen! en hoe
bevreemdend of liever hoe bedruvend is het niet;
den ambachtsheer der gemeente de arrestatie van
zulken persoon door de bevoegde autoriteit, die
gelukkig nog tijdig had plaats gehad, te hooren
mistuiden en kwalijk nemen. Wij men dan vol-
strekt de catholijken dezer provincie tot betreu-
renswaardige dadelikheden provoceren, en zijn
het griffiers van kanton geregten en zonen van
kanton regters, die genoeg er in nemen daarvan
de eerste aanleiders te zijn? Moet men eigenlijk
heeren van gemeenten, ten bewijze van verdraag-
zaamheid en goede gezindheid, zulke onruststoo-
kers onder hunne bijzondere bescherming zien
nemen?

Een vriend van Rust en Verdraagszinnigheid.

Mengelwerk.

DE GELUKZALIGE PETRUS FOURIER.

Vervolgen Slot van ons vorig nummer.

Een voornaam kentesken van de instelling van
Fourier is de vermenig van het bespiegeld
met het werkdadig leven, van de roeping van
Maria met de levenswijs van Martha. Hij tracht
dit tweevoudig karakter in zijne bewonderenswaar-
dige regelen, de vruchtloosheid veertigjarige onder-
winding, te doen heerschen. Deze regelen maken
een dik boekdeel uit, in vijf deelen gesplitst. Het
derde, ten titel dragende *Over het onderwijs der
wereldsche dochters*, behelst twee hoofdstukken:
het eerste betrekkelijk de leiding der kost leerlin-
gen, dat is der meisjes van de wereld en uit den
middestand, het tweede voert den titel, *Over het*

onderwijs der externen, dat is, het gratis onder-
wijs der behoeftige meisjes.

Het is vooral in de regels, welke hij aan deze
laatsten voorschrijft, dat hij die medelijdende goed-
heid, die doordringende en zalvingvolle eenvou-
digheid, die volkomene kennis der ziele, welke
hem kensoetsen, aan den dag legt. Hij treedt met
eene bewonderenswaardige gemakkelikhed, even
als alle verhevene geesten, tot in de kleinste bij-
zonderheden over het houden eener school. Overi-
gens is zijne methode geheel nieuw. Hij vervangt
het afzonderlijk onderwijs, hetwelk tot dien tijd
in zwang was, door het gemeenschappelijk onder-
wijs, of althans door iets, wat daarop veel gelijk-
keis heeft. Hij weet het verstand te scherpen, de
aandacht gaande te houden, eenen heilzamen na-
lijver op te wekken; hij beveelt de zachtste behan-
deling in het geven van onderwijs; hij vordert
eene wijze en bescheidene verdraagzaamheid tegen
de leerlingen, die tot protestantsche gebonden
behooren, hij kweekt zonder ophouden in haar
hart eenen onwrikbaren eerbied voor degenen, aan
welke zij, naast God, het leven verschuldigd zijn.
Maar het voornaamste doel, hetwelk hij beoogt in
eene opvoeding, welke een natuige en werkdadige
strekking hebben moet, is de christen-vrouw uit
den arbeidenden stand te vormen en in haar de
zedelijke zijde te volmaken, opdat zij al hare plig-
ten vervulle en de taak van haar moeitvol moe-
derschap naar behooren volbrengt.

Bij der bloei van zijn nieuw en voorspoedig huis-
gezin, kon Fourier de rampen van het ander niet
vergeten; ik bedoel het verwoeste huis, waaraan

hij door zijne eerste geloften verbonden was. Wij
zullen hier niet komen in eene lange beschrijving
van den toestand der geestelike genootschappen,
in die tijden van verval en verslaauwing. Deze
wordt geschetst in de woorden, zoo vol eener treurige
betekenis, welke wij aan Dom Calmet ontleenen:
« De meesten der kloosters, zegt hij, waren reeds
hollen en plaatsen van losbandigheid geworden. »
Eene enkele daadzaak zal doen zien, met welke
mensehen men te doen had. De kardinaal van
Lotharingen, door den H. Stoel belast met de her-
vorming in het hertogdom, wilde met zich zelve
in zijne hoedanigheid van abt van St. Michiel een
aanvang maken. De monniken, de konst der apos-
tolische commissarissen vernemende, versperden
zich achter de wallen met schietgaten, en dreigden
vuur te geven, indien men durft naderen. Was
het kwaad niet ten toppunt gestegen? Zijn de uit-
drukkingen van den geleerden Benedictijner over-
dreven? De Kardinaal gaf echter den moed
niet op. Om slechts van de reguliere Kanunniken
te spreken, hij wendde bij hen nieuwe pogingen
aan, die echter allen vruchteloos bleven. Waar
het roomsch purper de nederlaag leed, zegevierde
de deugd eens heiligen. De bisschop van Touf,
Des Forelets de Maillane, een groot prelaat voor
die tijden, liet het oog vallen op den pastoor van
Maitaineourt, om dit werk van catholijk herstel
tot een goed einde te brengen. Hij verzocht daer-
in 1622, van Rome eene breve, waarbij de geluk-
zalige benoemd werd tot visitator-generaal der
abdijen van Lotharingen, met volmagt om de mis-
bruiken uit te roeijen, de oude gewoonten te her-
stellen en de schuldigen te straffen. Toen deed
men een beroep op al de religieuzen. Slechts vier
vertoonden zich, twee studenten der Universiteit
voegden zich bij hen. Met deze onbeduidende strijd-
kracht begaf Fourier, gewoon de uitbreidheid
der uitkomst niet te berekenen naar de voorhan-
den zijnde middelen, zich in de afzondering, om
zich voor te bereiden tot het werk, dat hem op-
gedragen was. Een veertigjarig priester aarzelde niet
zich te onderwerpen aan al de vermoeijenissen en
beproevingen van een zwaar noviciaat, en wedij-
verde met zijne jongste medebroeders in volharding
God zegende zijne pogingen. De kleine gemeente wie-

aan in godsvrucht, het gebed en de studie. Na verloop van vier jaren hadden de religieuzen van al de huizen van Lotharingen de hervorming aangenomen en de geloften afgelegd, welke hen aan de nieuwe congregatie verbonden. De gelukzalige Fourier spreidde in die onafhankelijkheden en in dat kloosterleven al het vernuft zijner schoone en verhevene heedanigheden ten toon. Om zijn werk te bestendigen, stelde hij constitutien op, welke een groot Paus goedkeurde met deze onvergelykelyke lofspraak: » Indien ik eenen kanunnik kende, » die dezen regel stipt naleeft, zou ik hem, vóór » zijnen dood heilig verklaren.»

Het hervormd Instituut had tot tweeden overste-generaal den voormaligen pastoor van Mattaincourt, die, ondanks den wederstand van zijnen ootmoed, gedwongen werd deze gevaarvolle eer te aanvaarden. Die instelling had de uitoefening der herderlyke bediening en het predikambt aangenomen. Fourier wilde hierbij nog een derde verpligtend doeleinde voegen, welks strekking niet minder edel was. Hij dacht aan niets minder dan om deze oude orde te veranderen in een onderwyzend ligchaam. Het onderwijs der armen door geestelyke orden was zijn lievelingsontwerp. Of schoon zijne wenschen daaromtrent niet ten volle bekrond werden, bezaten de kanunniken evenwel een aantal Collegien en verwierven zich, naar het getuigenis van Dom Calmet, eenen grooten naam door hunne voortreffelyke leerwijze. » Zij hebben zelfs, » zoo voegt hij er bij, in de stad Metz eene akademie opgerigt, welke hun tot groote eer verstrekt.»

In dit, met zooveel drukke bezigheden beladen leven, wist de Christenheid nog tijd te vinden tot het bezoeken van het bisdom van Toul, waarmede hij door den bisschop belast werd. In de donkere hoeken der Vosgen waren toenmaals nog bevolkingen verborgen, onwetend, half woest en overgegeven aan allerlei bijgeloovigheden, droevige overblijfselen van het heidendom. Fourier bezocht dezelfde als een apostel, in de bosschen, op de heuvelen der heuvelen predikende, en het volk overredende door de krachtvolle eenvoudigheid zijner woorden. Zijne zegespreken, behaald op het protestantisme, hetwelk een gedeelte van het hertogdom Salm veroverd had, strekken zijn geloof en priesterlyken ijver niet minder tot eer. Tot dien tijd had men de ketterij door de controversen bestreden; wat hem betreft, zonder de prediking te verzuimen, bezigde hij zijne geliefkoosde wapenen, het voorbeeld en de liefde. Bijgestaan door twee Jesuiten, onvermoeide deelnemers in zijnen arbeid, begaf hij zich naar de dorpen, die door de dwaling besmet waren, even als Franciscus de Sales voor Chablais gedaan had. Zes maanden na zijne aankomst, waren de protestantsche tempels aan de heilige Maagd toegewijd, de kerkelyke gebeden vrijwillig teruggegeven, de pastoors in hunne kerken teruggekeerd en scholen voor beide geslachten opgerigt.

Deze schoone zegepraal was de laatste van Fourier. Thans blijft hem niets anders over dan te wijken voor de staatkundige berekeningen en de wraakzucht van Richelieu, die Lotharingen met zijne troepen bedekt, deszelfs sterkten slecht, kasteelen in de lucht doet springen, en zich gereed maakt om de leenheerlyke kroon van deszelfs hoofd af te rukken. De vreemde overheersching was nog eene der minste rampen, welke over die landstreek uitgestort werden. Gustaaf-Adolf, met zijne woeste Zweden, bragt alles te vuur en te zwaard; hij brandde de kerken af, plunderde de kloosters, ransde de vrouwen aan, die aan deze ijsselike verwoesting niet hadden kunnen ontkomen. Wie zal de afschuwelyke buitensporigheden zijner soldaten beschrijven? Die ketters, om te meer het catholiek geloof te hoonen in alles wat het dierbaar was, en het meest tot deszelfs bestaan behoorde, gaven aan hunne paarden de hostien te

eten, welke zij uit de door hen verbrijdelede tabernakelen gerukt hadden, en leverden het Heilig der heiligen aan de schandelykste onteeringen ten prooi. Ziedaar wie de bondgenooten waren van eenen kardinaal, die door de vreemdsoortigste tegenstrijdigheid, het protestantisme in zijn vaderland smoorde en naar buiten al deszelfs woede gaande maakte. Wij hebben al de rampen van Lotharingen niet genoemd. De pest, hongersnood, alle plagen kwamen in eens over hetzelfde. Wat ware er van geworden, indien er geen Vincentius-a-Paulo geweest ware om het te hulp te komen!

Fourier aan de zaak zijns vaderlands getrouw gebleven, zag zich gedwongen, van de eene plaats naar de andere te vlugten, om den dood te ontkomen, dikwijls gebrek aan voedsel en klederen lydende, doch steeds, zooveel in zijn vermogen was, zijne onderdrukte broeders te hulp komende. Van alle kanten vervolgd, overal teruggedruiven, uit vrees dat hij de kiem der pest, welke zijn vaderland teisterde, met zich voerde, vond hij eindelijk te Gray eenige veiligheid. Men ziet thans nog het huis, hetwelk hij in dat stadje bewoonde. Een zijner medebroeders en twaalf religieuzen volgden hem aldaar, om er, onder zijn toezigt, spoedig eene armen-school te stichten. De grijsaard gaf den geest op Frankrijks bodem, door een verval van krachten uitgeput. Sedert zes dagen had hij zijn zes en zeventigste jaar voltooid. Hij scheen rijp voor den hemel, en, zonder de uitspraak van Rome vooruit te willen loopen, ongetwijfeld bestemd om den roem der catholijke vereering te erlangen.

De inwoners van Mattaincourt bewaren met een gevoel van geluk dengene, die hem gedurende zijn leven bemind hebbende, hen ook ten einde toe bemindde. De regering van Gray wilde hem behouden tot prijs der gastvrijheid, welke zij hem geschonken had; om hem aan hunne liefde te ontfemen, was niets minder noodig dan een bevel, van de hoven van Madrid en Brussel uitgegaan. Ziet nu die kanunniken, met nauwkeurige vreugd hunnen heiligen schat met zich voerende. Toen viel een tooneel voor, hetwelk ons herinnert aan den strijd tusschen de burgers van Tours en Poitiers na het overlijden van den H. Martinus. Men had de kist voor eenen nacht in de kerk van Mattaincourt nedergezet, welk dorp op den weg lag. Des anderendaags verklaarden de boeren dat men hun eerder het leven benemen zou dan de overblijfselen van hunnen vader. Op herhaalde bevelen van den vorst gaven zij eindelijk toe; maar toen de stoet op het punt was zich op weg te begaven, stonden de hooftlooze vrouwen op, smolt in tranen en wierpen zich op het ligchaam, halstarrig weigerende het weder los te laten. Om het bloedvergieten te voorkomen was men verpligt haar den veroverden buit in handen te laten. Rorend voorbeeld van dankbaarheid, hetwelk evenzeer degenen vereert die het gaven, dan hem, die er het voorwerp van was. En zal men nu nog zeggen, dat het volk zijne weldoeners niet kent? De gelukzalige rust dus in de kleine Kerk, welke de zijne was, onder de kinderen van hen, die hij met een zoodanig en deelnemende liefde bemindde. Boven het altaar ziet men de gezegende kist, waarin zijn gebeente is nedergelegd en voor het altaar ligt zijn grafsteen, reeds uitgesleten door de knieën der pelgrims, die in menigte tot die heilige plaats toevloegen.

Even als alles wat het kenmerk van Gods geest draagt, zoo hebben de werken van den vader van Mattaincourt zijn aardisch verblijf overleefd. Frankrijk telt thans honderdtien huizen der Congregatie van O. L. V. of *Vrouwlyk Augustijnen*, zoo treffend te sanschouwen, onder de beghijnhaars kloosters, omgeven door jonge dochters, welke zij voor de wereld vormen; nog treffender in de buitenscholen, te midden der arme kinderen waarvan zij deugdzaam dochters en christenmoeders weten te maken. Ook in andere landen zamen eenige steden die vruchten van zegeningen in, als: Offen-burg, Rastadt, Essen, Paderborn, Trier, Luxemburg en Presburg.

LATRE BERICHTEN.

Toen de burgerlyke commissie te Keulen haar rapport bijna ten einde had over de gebeurtenissen van den 3 en 4 dezer heeft de politie eenen inval gedaan ten huize der zes rapporteurs en al de papieren, tot die zaak betrekkelijk in beslag genomen. De procureur generaal Berghaus heeft in de *Zeit.* een bericht doen plaatsen, waarbij hij verklaart dat de leden der commissie, door het hooren van

getuigen, zich regterlyke functien hebben aangematigd en art. 258 van het strafwetboek overtreed. Daarop steunt hij genoemde huiszoeeking en in slagneming.

Een dagblad van Wexford verzekert dat het engelsch gouvernement krachtigere maatregelen genomen heeft, om het lot der Iersche districten die het meest gefeisterd werden, te verzachten. Het engelsch parlement is 11. vrijdag door een commissie, namens de Koningin, gesloten. De zitting was de langste welke sedert eene halve eeuw in Engeland plaats had. Den 22 januari geopend is hij den 28 augustus gesloten en heeft dus 219 dagen geduurd.

De fransche Kamer der Gedeputeerden is den 2 overgegaan tot het daarstellen van haar bureau. De heer Sauzet heeft 223 stemmen bekomen; de heer Odillon Barrot 98, de heer Dupin 9, de heer Dupont 4, de heer de Lamartine 2. Diensvolger is de heer Sauzet tot voorzitter uitgeroepen; het vertrek der pist ging de Kamer voort voor de overige plaatsen van het bureau te stemmen.

Bij besluit van den Koning der Belgen is de wet van 24 september 1845 betrekkelijk den invoer van levensmiddelen in België verlengd tot 1 december 1846.

Advertentien.

De **TANDMEESTER E. PINKHOFF** te 's Hertogenbosch, heeft de eer, zijne geachte geabonneerden en verdere begunstigers te berichten, dat hij van Woonplaats verandert is naar de GROOTE MARKT, naast het Oud- Stads Koffijhuis, bewoond door de heer HORMANN.

BERICHT

aan Ouders en Voogden.

De endergeteekende heeft het genoegen, aan de belanghebbenden te kunnen mededeelen, dat bij hem thans wederom de beste gelegenheid is, om eenige JONGE LIEDEN, volgens het standpunt der nieuwe scheikunde, door een geregeld ONDERWIJS in zeer korten tijd tot hun EXAMEN der APOTHEKERS op te leiden. Ook wordt door hem des verkiezende de LANDBOUWKUNDIGE SCHIJKUNDE, en de TANDMEESTER, en de ANTOONING van de HOUTKUNDE, enz. onderwezen.

Van de heer G. E. B. de Vries, brieven fransch.

J. OVERDUIN
Scheikundige.

* De Notaris **DE MUNK** te Veghel, heeft provisioneel verkocht:
10. Eene HUIZING, STAALING, MOESTRIN, LOS PLAATS en GERSCHT, gelegen in de Sluis No. 2 op de Z. W. Vaart, Sectie A No. 1551.
Dit zoo uitmuntend goed gelegen HUIS van allerlei handel, is ingezet met de Slagen op de gerlyge Som van f 2650.00.
en 20. Een Perceel BOUWLAND, te Veghel aan de Leeuwerij, Sectie D, No. 629, ingezet met de Slagen op f 1200.00.
De FINALE VERKOOPING der voors. Goederen zal plaats hebben, ten huize van de Verkoopster, de Wed. A. J. Schaepmeester, op Woensdag den 9 September 1846, om zeven uren des avonds.

Graanmarkt

van 's HERTOGHEN BOSCH
Vrijdag en Zaterdag 28 en 29 Augustus.
ROGGE / 8.40 / 9.00 / 9.15.
BOEKWIJF / 6.65 / 7.00 / 7.50.
HAYER / 2.85 / 3.25 / 3.60

Beurs van Amsterdam

Zaterdag 29 Augustus ten 4 uren.
W. S. 2 1/2 pCt. 80, 1/2 pCt. 72 1/2. Dit. Duitse 4 pCt. 9 1/2. Handels 175, 174, 175. Ardenne 110 p. st. 20 1/2. Spuije Binnens 3 pCt. 33 1/2. Port. te Lond. 3 pCt. 46, 47. Dit 4 pCt. 44, 11. Oude Russe 90 p. st. De Slag bij en Co. 88 1/2, 89. Brazil. van 100 p. st. 85. Madrid (Nieuw) 24 1/2. Venezuela 2 pCt. 44.

CORRESPONDENTIE.

De dankbetuiging van B. van B. komt ons voor op eene geschiktste wijze persoonlijk te zijn over te brengen, dan door middel van ons blad.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.